

İklim Değişikliğinin Rekreatyonel Dış Mekân Spor Faaliyetlerine Etkileri ve İklim Değişikliğine Uyum Stratejileri

The Effects of Climate Change on Outdoor Sports
Activities and Climate Change Adaptation Strategies

Buket YANIK¹, Seyfullah GÜL²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yařar Doğu Spor Bil. Fakültesi Rekreatyon Bölümü, Samsun
· buketyanik61@gmail.com · ORCID > 0009-0004-1562-565X

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Samsun
· seyfullah.gul@omu.edu.tr · ORCID > 0000-0002-5166-454X

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliř Tarihi/Received: 23 Haziran/June 2025

Kabul Tarihi/Accepted: 04 Aralık/December 2025

Yıl/Year: 2025 | **Cilt – Volume:** 16 | **Sayı – Issue:** 3 | **Sayfa/Pages:** 487-506

Atrf/Cite as: Yanık, B., Gül, S. "İklim Değişikliğinin Rekreatyonel Dış Mekân Spor Faaliyetlerine Etkileri ve İklim Değişikliğine Uyum Stratejileri" Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 16(3), Aralık 2025: 487-506.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Seyfullah GÜL

Etik Kurul Beyanı/Ethics Committee Approval: "Araştırma için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 27.12.2024 tarihli ve 2024-1314 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır."

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN REKREASYONEL DIŞ MEKÂN SPOR FAALİYETLERİNE ETKİLERİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM STRATEJİLERİ

ÖZ

Bu araştırmada iklim değişikliğinin rekreasyonel dış mekân spor faaliyetleri üzerindeki etkilerinin ve bireylerin iklim değişikliğine karşı geliştirdikleri uyum stratejilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yaklaşımı kapsamında bütüncül tek durum deseni kullanılarak yapılandırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Samsun ilinin İlkadım, Atakum, Canik ilçelerinde düzenli olarak sportif amaçlı dış mekân rekreasyon faaliyetlerine katılan bireyler oluşturmaktadır. Araştırma evreninin seçiminde kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak odak grup görüşmesi tercih edilmiş ve veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmada toplanan veriler, nitel veri analizi tekniklerinden içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, iklim değişikliğinin bireylerin rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılım sıklığını, tercih edilen zaman dilimlerini ve mekân seçimlerini önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir. Ayrıca araştırma rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerinde bulunan bireylerin iklim değişikliğini algılayıp buna göre fiziksel uyum ve direnç geliştirme, ekipman, zamanlama, alternatif mekân seçimi ve faaliyet değiştirme gibi uyum stratejileri geliştirdiklerini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dış Mekân Rekreasyonu, İklim Değişikliği, Samsun, Spor Katılımı.

THE EFFECTS OF CLIMATE CHANGE ON OUTDOOR SPORTS ACTIVITIES AND CLIMATE CHANGE ADAPTATION STRATEGIES

ABSTRACT

This study aims to examine the effects of climate change on recreational outdoor sports activities and the adaptation strategies developed by individuals in response to climate change. The research was structured with a holistic single case design, one of the case study designs in qualitative research. The study group of the research consists of individuals who regularly participate in sportive outdoor recreation activities in İlkadım, Atakum, Canik districts of Samsun province. In the selection of the research population, easily accessible case sampling was used. Focus group interview was preferred as the data collection method and the data were collected through a semi-structured interview form. The data collected in

the research were analysed by content analysis method, one of the qualitative data analysis techniques. The results of the research show that climate change significantly affects the frequency of individuals' participation in outdoor recreation activities for sports, preferred time periods and spatial choices. In addition, the research reveals that individuals engaged in outdoor recreation activities for sports purposes perceive climate change and develop adaptation strategies such as physical adaptation and resistance development, equipment, timing, alternative venue selection and activity change accordingly.

Keywords: Outdoor Recreation, Sport Participation, Climate Change, Samsun.

GİRİŞ

Dış mekân rekreasyon ve spor faaliyetleri, bireylerin boş zamanlarını değerlendirerek zihinsel, duygusal ve fiziksel sağlıklarını iyileştiren, toplumsal bağları güçlendiren ve doğa ile etkileşimi teşvik eden aktiviteler olarak büyük bir öneme sahiptir. Başka bir deyişle, rekreasyon, insanın kendi dışına çıkıp tekrar kendine dönme sürecidir. Zira rekreatif faaliyetler, bireylerin dış dünyadan uzaklaşıp içsel dünyasına yeniden odaklanmasına fayda sağlamaktadır (Kocaeski ve ark., 2012). İklim değişikliği, dünya genelinde çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan derin etkiler yaratan önemli bir fenomendir. İklim değişikliği yalnızca doğal yaşamda değil, aynı zamanda toplumlarının günlük yaşamında da derin etkiler bırakmaktadır. Özellikle dış mekân rekreasyon alanları ve rekreatif spor faaliyetleri iklim değişikliğinden doğrudan etkilenen önemli alanlar arasında yer almaktadır. İklim ile rekreasyon arasında bir yandan ekosistemin devamlılığı bakımından diğer yandan, dış mekân spor faaliyetleri bakımından yakın bir ilişki bulunmaktadır (Hall, 2015). Türkeş (2012) göre iklim değişikliği, iklimin ortalama durumu veya değişkenliğinde uzun süre boyunca ortaya çıkan istatistiksel değişimlerdir. Doğal süreçler veya insan kaynaklı faktörlerle oluşur. Bu süreç, sadece doğanın tahribatını değil, aynı zamanda insanların fiziksel ve psikolojik sağlığını da tehdit etmektedir (Aras ve Demirci, 2020). İklim değişikliği, ekosistemler üzerinde devam eden etkiler yaratırken aynı zamanda insanların bu sistemlerden sağladıkları hizmetlerde de değişiklikler meydana getirmektedir. İklim değişikliğinin, diğer faktörlerin yanı sıra, hava koşullarının ve mevsim uzunluğunun değişmesi, kullanıcı tercihlerinde iklim kaynaklı değişiklikler ve rekreasyon altyapısına verilen zarar gibi etkiler yoluyla açık hava rekreasyon fırsatlarını ve talebini değiştirmesi beklenmektedir (O'Toole ve ark., 2019). Özellikle artan sıcaklıklar, su kaynaklarındaki değişiklikler ve hava kirliliği gibi ekstrem (aşırı) hava olayları ve iklimle ilişkili unsurlar, toplumların dış mekânlarda gerçekleştirdiği aktiviteleri sınırlamakta, fiziksel sağlık, sosyal etkileşim ve çevresel sürdürülebilirlik açısından önemli zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda toplumların bu tür olumsuz durumlara karşı uyum stratejileri

geliştirmesinin, açık hava spor alanlarının korunması ve toplumların açık hava aktivitelerini sürdürebilmeleri için rekreasyonel kaynakların sürdürülebilir kullanımının iyileştirilmesinde kritik bir rol oynadığı söylenebilir.

Neredeyse bütün iklim bilimcilerin üzerinde birleştiği nokta, Türkiye'nin iklimde meydana gelebilecek birçok değişiklikten en fazla etkilenecek ve birtakım sorunlar yaşayabilecek bir ülke konumunda olduğudur (Öztürk, 2002). İster küresel ister bölgesel ölçekte olsun, iklim değişikliği ekstrem hava ve iklim olaylarının sıklığında, şiddetinde, alansal dağılımında, uzunluğunda ve zamanlamasında değişiklikler oluşmasına neden olmaktadır (Türkeş, 2012). Gelecekte Türkiye, su kaynaklarının azalması, orman yangınları, kuraklık ve çölleşme gibi olumsuz durumlarla karşılaşabilir. Bununla birlikte, Türkiye'nin farklı coğrafi bölgeleri, iklim değişikliğine farklı tepkiler verebilir. Bu yüzden araştırmacılar bölgesel analizler yapılması gerektiği vurgulamaktadır (Şen, 2022). Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) senaryolarına göre, Türkiye'nin içinde bulunduğu Akdeniz İklim Kuşağında deniz seviyesinin yükselmesi, sıcaklıkların artması, yağış rejiminin değişmesi ve toprak neminin azalması beklenmektedir (Demirbaş ve Aydın, 2020).Türkeş (2012) göre Türkiye'yi de kapsayan Akdeniz havzası, ortalama yağışlardaki azalış eğilimleri nedeniyle kuraklık tehdidiyle karşı karşıyadır. Yağışların yanı sıra, uzun süreli klimatolojik ve meteorolojik gözlemlerin çözümlerinden elde edilen yeni bulgular, 1950'lerden beri bazı olağandışı hallerde özellikle günlük ekstrem aşırı hava sıcaklıklarında, donlu gün sayılarında ve sıcak hava dalgalarının sıklığı ve uzunluğunda da önemli değişiklikler olduğunu göstermektedir (Türkeş ve ark., 2002; Türkeş ve Sümer, 2004; Türkeş ve Erhat, 2008; Erhat ve Türkeş, 2012a; 2013b). Başka bir deyişle bu durum yaz aylarında Türkiye'deki Antalya gibi sıcak şehirlerin daha da ısınmasıyla güney şehirlerini olumsuz etkilerken kuzeyde kalan Samsun gibi şehirleri rekreatif faaliyet potansiyeli açısından olumlu yönde etkileyebilir. Bunun aksine karın yerde kalma süresinin azalmasının ise kar oranına bağlı rekreatif ve spor faaliyetlerini olumsuz olarak etkileyeceği düşünülmektedir. Ayrıca, orman yangınları, yazların daha sıcak ve kurak geçmesiyle artmakta ve bu durumun dış mekân rekreasyonunu da olumsuz etkileyeceği tahmin edilmektedir (Kurnaz, 2023). Tüm bunlara dayanarak dört mevsimin de yaşandığı Türkiye'de iklimin oldukça önemli olduğunu ve özellikle doğa temelli rekreasyon ve dış mekân faaliyetlerinin iklimdeki değişimlerden olumsuz etkileneceği söylenebilir (Doğan ve Tüzer, 2011).

Türkiye'nin kuzeyinde yer alan Samsun gerek uygun iklim koşulları gerekse dış mekân rekreasyon ve spor faaliyetlerine katkı sağlayacak önemli kıyı, deniz, göl, akarsu, sulak alan, karasal ortam gibi mekân ve ekosistemlere sahiptir. Özellikle Samsun, yaklaşık 220 km doğal kıyı ve kıyı kuşağında yer alan uzun kumsallara sahiptir (Yılmaz ve Zeybek, 2016). Bu kıyılar sahip oldukları jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri, flora ve fauna elemanlarıyla insanların ilgisini çekmektedir. Doğal ve beşerî süreçlerle şekillenen kıyı alanları, günümüzde güneşlenme, yüzmeye, dalma, balık tutma, su sporları, yatçılık, yürüyüş, manzara seyretme ve piknik yapma

gibi çeşitli rekreasyon faaliyetleri için düzenlenen alanlardır. Araştırmaya konu olan Atakum, İlkadım ve Canik ilçeleri deniz kıyı şeridi rekreasyon alanları Doğu-park (Toptepe Balıkçı Barınağı-Fener Burnu) 7 km, Batıpark (Fener Burnu-Kürtün Deresi) 3 km, Atakum sahili (Kürtün Deresi-Taflan Deresi) 21 km olmak üzere toplamda 31 km kıyı uzunluğuna sahiptir. Bu alan, bölgenin ve Türkiye'nin kesintisiz en uzun rekreasyon alanları arasındadır (Yılmaz, 2015). Gül ve Yılmaz'a (2019) göre Samsun şehrinin deniz kıyı şeridinin çözülmesi gereken bazı kullanım sorunlarına ve diğer negatif faktörlere rağmen "çok yüksek" bir rekreasyon potansiyeline sahip olduğu belirtilmektedir. Samsun şehri kıyı alanlarının önemli bir bölümü doğal bitki örtüsünden mahrumdur. Ancak batıdaki Çakırlar Korusu Türkiye'nin önemli subasar (langoz) ormanlarından biridir. Eğim değeri arttıkça ulaşılabilirlik azalmakta, rekreatif faaliyetlerin gerçekleşmesi zorlaşmaktadır. Araştırma sahası Amisos Tepesi, rekreasyon alanı dışında genelde az eğimli, düzlüğe yakın bir arazi yapısına sahiptir. İnsanlar rekreasyon faaliyetlerini iklim bakımından rahat bir ortamda gerçekleştirmek istemektedirler. Samsun'da denize girme ve güneşlenme mevsimi olan temmuz-ağustos aylarında yağışların varlığı ve bulutlu gün sayısının nispeten fazlalığı rekreasyon faaliyetleri üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir (Şahin ve Yılmaz, 2009). Kıyı şeridi rekreasyon alanlarının Samsun şehir merkezine ve Ordu-Samsun-Sinop kara yoluna yakın konumu, gelişmiş altyapı olanakları ve günün her saatinde erişilebilir toplu taşıma seçeneklerinin bulunması, bu alanlara erişimi oldukça kolaylaştırmaktadır. Ayrıca araştırma alanı plaj voleybolu sahası, Türkiye'nin deniz dolgu en büyük golf sahası, tenis kortları, yelken kulübü, yürüyüş-koşu ve bisiklet parkurlarıyla önemli spor alanları üstünlüğüne sahiptir. Ancak araştırma alanının rekreasyon potansiyelini düşürecek tehditler de söz konusudur. Özellikle şehir merkezi yakınlarındaki hava kirliliği, su kirliliği, dolgu alanları ve gürültü dış mekân rekreasyon ve spor faaliyetleri üzerindeki negatif faktörlerdir.

Alan yazın incelendiğinde, iklim değişikliği ile ilgili çalışmaların odak noktasını çoğunlukla sıcaklık ve yağış gibi iklim elemanları oluşturmaktadır. İklim değişikliğinin dış mekân rekreasyon ve spor faaliyetlerine etkisi ile ilgili çalışmalar ise sınırlıdır. Yapılan araştırmalarda daha çok doğa temelli aktivitelerden oluşan dış mekân rekreasyon faaliyetlerinin iklim değişikliğinden etkilenmesinin kaçınılmaz olduğu ve bu etkinin boyutunun, destinasyonun veya rekreatif aktivitelerin yapıldığı bölgenin coğrafi konumuyla doğrudan ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır (Türkeş ve ark., 2000; Aras, 2020; Artuç ve Demirel, 2021). Aşırı sıcaklıkların rekreatif mevsimleri ve rekreatif mevsim sürelerini uzatacağı ve değiştireceği, sıcak günlerde su bazlı aktivitelere olan talebi artıracacağı ve karla ilgili rekreatif aktivitelere uygun alanların coğrafi kapsamını daraltacağı konusunda genel bir görüş birliği vardır (Scott ve ark., 2006; Winter ve ark., 2014; Hand ve ark., 2018; Hand ve Lawson, 2018; Winter, 2020). Wilkins ve Horne (2024), ABD'de hava durumu, iklim ve iklim değişikliğinin dış mekân rekreasyonu ve doğa temelli turizm faaliyetleri ve algılarında önemli etkilerinin olduğunu vurgulamaktadır. Turizm arzını oluşturan bireyler, özellikle iklim ve iklim değişikliğinin sıcak hava aktivitelerine katılmak için daha uzun bir sezon; kara

bağlı aktivitelere katılmak için ise daha kısa bir sezonu tercih etmektedirler. Aynı şekilde tutarlı yağış seviyelerine bağlı aktivitelerde daha büyük olumsuz etkilerinin olduğu belirtilmektedir (Lander, 2010; Wilkins ve Horne, 2024). Özellikle güney yarım kürenin büyük bir kısmının açık hava günlerinin sayısında büyük kayıplar yaşanacağını, bazı kuzey ülkelerinde ise hafif bir artış görülebileceğini göstermektedir (Choi ve ark., 2024). Ayrıca iklim değişikliği rekreasyon süresinin ve zamanının yanında halk sağlığı tehditlerinin kapsamının ve yoğunluğunun genişlemesi gibi olumsuzluklara uygun koşullar meydana getirir (American Public Health Association (APHA), 2015). Bu durum, dış mekân rekreasyon faaliyetlerine katılan bireylerin özellikle sivrinenekler ve keneler gibi insan sağlığı açısından risk oluşturan vektörlere daha fazla maruz kalmasına neden olmaktadır (Ziska ve ark., 2009; Dzaugis ve ark., 2018).

Bu çalışma (1) Türkiye'nin kuzeyinde yer alan Samsun'a odaklanarak (1) iklim değişikliğinin rekreasyonel dış mekân spor faaliyetleri üzerindeki etkilerine, (2) iklim değişikliğine uyum stratejilerine ve (3) bu stratejilerin uygulanabilirliğine odaklanmaktadır. Ayrıca sosyal, çevresel ve ekonomik boyutlarıyla iklim değişikliği ile mücadele ve uyum süreçlerinin rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine olan etkilerini incelemeyi ve çözüm önerileri sunmayı hedeflenmektedir.

Özellikle son on yılda iklim değişikliğinin etkileri ile ilgili çalışmaların sayısında belirgin bir artışın olduğu görülmektedir. Ancak iklim değişikliğinin toplumun rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine etkileri ve bu etkilere karşı bireylerin geliştirdikleri adaptasyon seçeneklerine yönelik araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Araştırma bu eksikliği gidermesi ve Samsun şehri örneğinde yürütülmesi bakımından diğer araştırmalardan ayrılmaktadır. Ayrıca araştırma daha önce yapılan çalışmaların bulgularında meydana gelen/gelebilecek değişimin belirlenmesine de olanak sağlamaktadır.

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır;

- Rekreasyonel dış mekân spor faaliyetleri faaliyetlerine katılan bireylerin rekreasyonun tanımı ve kavramsal boyutu hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Bireylerin rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılma nedenleri nelerdir?
- Rekreasyonel dış mekân spor faaliyetleri için bireyler daha çok hangi mekânları tercih etmektedir ve bu mekânların seçiminde hangi faktörler etkilidir?
- Rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılan bireylerin iklim değişikliğinin kavramsal boyutu hakkında görüşleri nelerdir?
- Bireylerin iklim değişikliğinin rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine etkileriyle ilgili görüşleri nelerdir?

- Rekreatyonel dış mekân spor faaliyetlerinde bulunan bireyler iklim değişikliğinin neden olduğu olumsuzluklara karşı hangi uyum stratejilerini geliştirmektedir?
- Rekreatyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılımın artması için bireylerin önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması desenin bütüncül tek durum deseni biçiminde yapılandırılmıştır. Samsun ili, Karadeniz kıyısında yer alan iklim değişikliğinin kıyı kullanımları, açık alan sporları ve rekreatyon üzerindeki etkilerinin gözlemlenebildiği temsili bir bağlam olması ve çalışmanın amaçları doğrultusunda bağlamsal zenginlik sunması nedeniyle tek durum olarak seçilmiştir. Bütüncül tek durum deseni, araştırmanın analizini bütüncül bir bağlamda yaparak olgunun sosyal ve mekânsal bileşenleri arasındaki ilişkileri derinlemesine incelemeye olanak sağlar (Christensen ve ark., 2015). Bu tercih ayrıca iklim değişikliğinin yerel rekreatyon ve spor uygulamalarına özgü dinamiklerin ayrıntılı olarak ortaya konulmasına olanak tanımaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu; Samsun ilinin Atakum, İlkadım ve Canik ilçelerinde düzenli olarak rekreatyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılan beş farklı spor/rekreatyon grubundan (bisiklet, golf, koşu, tenis, yüzme) toplam 25 katılımcıdan oluşmaktadır. İlçe ve spor gruplarının seçimi, araştırmanın bağlamsal çeşitliliğini güçlendirmek amacıyla yapılmıştır. Atakum, İlkadım ve Canik ilçeleri; kıyı bandı, sahil-park düzenlemeleri, dolgu alanları ve kentsel açık-yeşil alanlar bakımından farklı mekânsal özellikler barındırmakta olup, dış mekân rekreatyon türlerinin çeşitliliğini temsil etmektedir. Bu nedenle çalışma, iklim değişikliğinin farklı açık alan tipleri üzerindeki etkilerini yakalayabilmek için bu üç ilçe ile sınırlandırılmıştır. Başlangıçta saha erişilebilirliğinin sağladığı avantajlar nedeniyle kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminden yararlanılmış olmakla birlikte, araştırmanın nitel gücünü artırmak adına amaçlı örnekleme yaklaşımı benimsenmiş; özellikle maksimum çeşitlilik ilkesi doğrultusunda katılımcıların yaş, cinsiyet, spor deneyim süresi ve antrenman sıklığı açısından farklılık göstermesine özen gösterilmiştir. Katılımcıların seçiminde en az 18 yaşında olma, son 12 ay içinde düzenli olarak rekreatyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılma (ayda en az dört kez) ve farklı demografik özellikleri temsil etme kriterleri temel alınmıştır. Böylece çalışma grubu, yalnızca erişilebilir bireylerden değil, araştırma sorularına en zengin ve çok yönlü bilgiyi sağlayabilecek katılımcılardan oluşturulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2018; Gatti ve ark., 2022).

Araştırma için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 27.12.2024 tarihli ve 2024-1314 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama yöntemi olarak odak grup görüşmesi tercih edilmiştir. Odak grup görüşmesi, benzer özellikler taşıyan bireylerden oluşan küçük bir grubun (genellikle 4-6 kişi) bir araya getirilerek belirli bir konu hakkında görüşlerinin etkileşimli biçimde toplandığı nitel veri toplama yöntemidir (Creswell, 2015). Bu görüşme türünde, araştırmacı tarafından yöneltilen az sayıda derin soru üzerinden grup üyeleri arasında etkileşim teşvik edilir ve etkileşim yoluyla bireysel düşünceler kadar ortak anlayışlar da ortaya çıkarılmaya çalışılır (Çokluk ve ark., 2011).

Odak grup görüşmesinde veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Böylece farklı bakış açıları ve konunun farklı boyutları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır (Coşkun ve ark., 2007). Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu 10 sorudan oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları pilot çalışma olarak uygulanmış daha sonrasında uzman görüşüyle sorulara son şekli verilmiştir. Rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılan bireylerin anlayabilmesi için kısa ve anlaşılır sorular seçilmiştir. Görüşme katılımcıların izni dahilinde kayıt altına alınmış ve sadece bu çalışma için kullanılmıştır.

Veri Toplama Süreci

Görüşmeler Samsun ili Atakum, İlkadım ve Canik ilçelerindeki dış mekân rekreasyon ve spor alanlarında 1 Ağustos 2024 - 15 Haziran 2025 tarihleri arasında yüz yüze yapılmıştır. Katılımcıların görüşmeden olumsuz etkilenmemeleri için görüşme süresi kısa tutulmuştur. Araştırmanın temel temaları ile ilgili önemli bilgi kazanımlarının ve grubun çeşitliliğinin örnekleme kriterlerine göre yeterli olduğuna karar verilmesi nedeniyle 5. grup görüşmesinden sonra katılımcı alımı ve görüşmeler durdurulmuştur. Görüşme esnasında gerekli durumlarda görüşme sorularına eklenen sorularla zengin bir veri seti elde edilmeye çalışılmıştır.

Veri Analizi

Araştırmada toplanan veriler, nitel veri analizi tekniklerinden içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi; gözlem, görüşme ya da belgeler yoluyla elde edilen verilerin derinlemesine çözümlenmesini sağlayarak, sosyal bilimlerde birey ve toplum davranışlarını anlamlandırmada etkili ve yaygın kullanılan bir yöntemdir (Büyükköztürk ve ark., 2015). Görüşme notları dijital ortama aktarılmış, yanıtlar her bir tema için anlamlı parçalara bölünerek kodlarla etiketlenmiş ve benzer kodlar birleştirilerek anlamlı kategoriler oluşturulmuştur. Kategoriler,

önceden belirlenen sekiz ana tema çerçevesinde sınıflandırılmıştır. Kodlama sürecinin güvenilirliğini sağlamak amacıyla ikinci bir araştırmacı ile karşılaştırmalı analiz yapılmış ve elde edilen kodlar karşılaştırılarak görüş birliği sağlanmıştır. Odak grup görüşmesi yapılan bireyler gruplara ayrılıp katılımcılara B1 (Bisikletçi 1); G1 (Golfçü 1); K1 (Koşucu 1); T1 (Tenisçi 1); Y1 (Yüzücü 1) gibi kodlar verilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin bilgiler

Grup	Katılımcı Kodu	Yaş	Cinsiyet	Rekreatif Spor Yapma Yılı
Bisikletçi	B1	35	Erkek	10
	B2	33	Erkek	15
	B3	40	Erkek	20
	B4	22	Erkek	5
	B5	25	Kadın	2
Golfçü	G1	46	Erkek	10
	G2	52	Erkek	3
	G3	48	Kadın	7
	G4	30	Erkek	6
	G5	25	Kadın	3
Koşucu	K1	63	Erkek	15
	K2	62	Erkek	8
	K3	57	Erkek	4
	K4	49	Erkek	10
	K5	48	Erkek	2
Tenisçi	T1	51	Erkek	15
	T2	62	Erkek	7
	T3	24	Erkek	4
	T4	46	Erkek	5
	T5	34	Kadın	8
Yüzücü	Y1	23	Kadın	11
	Y2	36	Erkek	14
	Y3	24	Erkek	6
	Y4	44	Erkek	25
	Y5	27	Kadın	12

BULGULAR

1. Rekreasyonun Tanımı ve Kavramsal Boyutu

Samsun'da rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılan bireylerin rekreasyonun tanımı ve kavramsal boyutu hakkında görüşleri Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Rekreasyonun tanımı ve kavramsal boyutu

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı Kodu
Rekreasyon	Kavramsal Bilgi	Boş zaman faaliyeti	B2, B3, G4, G5, K5, T2, T3, T5, Y1, Y2, Y4, Y5
		Duydum ama bilmiyorum	B1, B4, K4, T1
		Hiç duymadım	B5, K1, K2, K3, T4
		Park, bahçe düzenlemesi	G1, G2, G3
		Hobi	T5, Y2, Y3

Bulgular katılımcıların rekreasyon kavramına yönelik bilgi düzeylerinde farklılıklar olduğunu göstermektedir. Bazı katılımcıların rekreasyon kavramını daha önce hiç duymadığı, bir kısmının kavramı duymakla birlikte içeriğini bilmediği, çoğunluğun ise rekreasyonu boş zaman etkinliği ya da bir hobi olarak tanımladığı belirlenmiştir. Kavramsal bilgi düzeyi, katılımın niteliğini ve mekân tercihlerini etkileyen bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Kavramı bilen katılımcılar daha geniş bir mekân çeşitliliğine yönelmekte ve rekreasyonu psikolojik rahatlama ile ilişkilendirmektedir. Bu durum, iklim değişikliği ve çevresel faktörlere duyarlılığı da artırmaktadır; örneğin rüzgârlı ve yağışlı havalarda bilinçli olarak daha korunaklı veya suya yakın alanları tercih etmektedirler. T1 kodlu katılımcı, “*Rekreasyonu daha önce duydum fakat ne demek olduğunu bilmiyorum. Sanırım spor gibi bir şey.*” ifadesiyle kavramsal bilgi eksikliğine işaret ederken, bir diğeri “*Bence rekreasyon boş zaman değerlendirme etkinliği veya bir tür hobi diyebilirim.*” (Y3) sözleriyle rekreasyonu kişisel gelişim bağlamında tanımlamıştır. Bununla birlikte, kavramı park ve bahçe düzenlemesi gibi alanlarla sınırlı biçimde algılayan katılımcılar da olmuştur.

2. Rekreasyonel Dış Mekân Spor Faaliyetlerine Katılım Nedenleri

Bireylerin rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılım nedenleriyle ilgili görüşleri Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Rekreatiyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılım nedenleri

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı Kodu
Rekreatiyon	Gereğe	Sağlık	B5, G5, K2, T5,
		Fiziksel iyilik	B1, B2, G3, T4, Y1, Y2
		Psikolojik kazanımlar	B1, G1, G2, G3, G5, K2, K5, T2, T3, T4, T5, Y3, Y5
		Sosyalleşme	B2, G4, K1, T1, Y4
		Yaşam tarzı	B1, B3, B4, K1, K4, T2,

Katılımcıların boş zamanlarında dış mekânda gerçekleştirdikleri rekreatiyonel faaliyetlere ilişkin tercihlerinde genellikle fiziksel sağlık ve iyilik hâlini desteklemek, psikolojik rahatlama sağlamak, sosyalleşmek ve bu tür etkinlikleri bir yaşam tarzı olarak görmek gibi gerekçeler etkili olmaktadır. Katılım nedenleri ile mekân tercihleri arasında güçlü bir bağlantı vardır. Psikolojik kazanımı öncelikleyen katılımcılar, genellikle huzurlu ve doğal mekânları tercih ederken; sosyalleşme odaklı bireyler daha kalabalık ve erişimi kolay alanlara yönelmektedir. Bu durum, iklim değişikliği bağlamında mekân seçiminde risk yönetimi ve çevresel koşullara adaptasyon stratejileri olarak yorumlanabilir. K1 bu konuda, “*Koşuya çıkmak bana hem fiziksel hem ruhsal olarak çok iyi geliyor, artık hayatımın bir parçası oldu. Boş zamanlarımda sadece koşuyu düşünüyorum. Ama burada olaya sadece koşu olarak bakmıyoruz. Biz koşarken muhabbet ederek günün haberlerini yorumluyoruz aslında sosyalleşiyoruz da.*” Görüşünü verirken T2, “*Tenis benim için bir yaşam tarzı. Psikoterapi gibi ruhumu dinlendiriyor. Beyni çalıştırır, düşünce yapımı geliştirir. Yani Alzheimer olmuyorsun.*” Şeklinde dile getirmiştir. K2 ise; “*Şöyle ilginç bir şey söyleyeceğim. Pandemi döneminde evin odanın içinde koşan arkadaşlarımız vardı. 7 -8 km koşan arkadaşlar, 12 km koşan arkadaşlar vardı. Balkonda 42 km koştu bir arkadaş. Ben kendi evimde 12 km koştum. Kendim de bir dönem COVID hastası oldum. Hastaneden koşan arkadaşlarımı sosyal medyadan izledim. Ve bir gün koşacağım diyordum. Öyle bir spor ki insanı gerçekten ruhen çok rahatlatıyor. Bir tutku bu.*” görüşüne sahiptir. Başka biri ise “*Denize girmeyi seviyorum çünkü çocukluğumdan beri bana mutluluk veriyor.*” (Y1) demiştir.

3. Rekreatiyonel Dış Mekân Spor Faaliyetleri İçin Tercih Edilen Mekânlar

Bireylerin rekreatiyonel dış mekân spor faaliyetlerinde tercih ettikleri mekânlarla ilgili görüşleri Tablo 4’de gösterilmektedir.

Tablo 4. Rekreatyonel dış mekân spor faaliyetleri için tercih edilen mekânlar

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı Kodu
Tercih Edilen Rekreatyon Mekânları	Doğal	Deniz	B2, B4, G1, G2, G3, G4, G5, K1, K3, T1, T2, T3, Y1, Y3
		Orman	B1, G1, G4, K5, K4, T2, Y4
		Göl	B3, T5
		Dağ	B1, B2, B5, K5, T2, Y2
		İskele	K2
		Oyun sahaları	G5, T4, Y5

Dış mekân etkinliklerinin gerçekleştirildiği mekânlara ilişkin tercihler değerlendirildiğinde, doğayla iç içe alanlara yönelimin ön planda olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılar doğa, deniz ve orman gibi alanları tercih ettiklerini belirtmiştir. Bunun yanında yaşadıkları yere yakın park, iskele ve oyun sahası gibi beşeri alanlar da tercih edilmektedir. Mekân tercihleri, spor branşına özgü çevresel duyarlılıkları yansıtmaktadır. Bisikletçiler rüzgâr ve yağışa duyarlı olup, parkur zorluğu ve hava koşullarını dikkate alarak alan seçerken; yüzücüler su sıcaklığı ve kirlilik gibi su kalitesi parametrelerini göz önünde bulundurur. Bu durum, mekân tercihlerinin iklim değişikliğine adaptasyon ve risk algısı ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

4. Rekreatyonel Dış Mekân Spor Faaliyetleri İçin Tercih Edilen Mekânların Tercih Nedenleri

Bireylerin rekreatyonel dış mekân spor faaliyetleri için tercih ettikleri mekânları seçme nedenlerine ilişkin görüşleri Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Rekreatyonel dış mekân spor faaliyetleri için tercih edilen mekânların tercih nedenleri

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı Kodu
Tercih Nedeni	Deniz Kenarı	Kalabalığa katılım	G4, K3, T3
		Dinlendirici	B4, G3, G5
		Huzur	B4, G1, G2, G3, G5, T1, T2, T4, T5
		Sosyalleşme	G4, K2, K3, K5
		İlham vermesi	G3, T1
	Orman	Kolay ulaşım	B2, G4, K3, K5, T3, T5
		Kalabalıktan uzaklaşma	G5, K4, T2,
		Parkur zorluğu	B1, B2, B3, B5, G4, K1, K4
	Göl	Merak	K1, T4
	Park	Sosyalleşme	G4, K2, T3

Tablo 5 incelendiğinde bireylerin rekreasyon mekânlarını tercihlerinde kolay ulaşılabilirlik, keşfetme arzusu, huzur arayışı ve kalabalıktan uzaklaşma isteği gibi unsurların etkili olduğu görülmektedir. G3; “Deniz kenarı ve suyun dinlendirici özelliği beni her zaman cezbediyor. Yürüyüş bana çok iyi geliyor. Bunu hem sportif amaçlı hem de tazelenme için yapıyorum. Özellikle karar vermek istediğimde düşünmek istediğimde yürüyüşe çıkarım. Resim öğretmeniyim ve bir resim çizeceğim zaman bile yürürüm ve yürürken tasarlarım çizeceğim şeyi”, G4; “Sahil boyunu tercih ediyorum. Çünkü kalabalığı seviyorum. İnsan içerisinde olmak enerjimi yükseltiyor. Bunun dışında parkur zorluğu sebebiyle ormanlık alanlar. Ulaşım olarak bana daha yakın olan yerleri tercih ediyorum” şeklinde rekreasyon mekânı seçiminde etkili olan faktörü belirtmiştir. Mekân tercih nedenleri, katılımcıların psikolojik, fiziksel ve sosyal beklentileriyle yakından ilişkilidir. Özellikle iklim değişikliği bağlamında, açık alan sporları için uygun hava ve su koşulları seçimi, katılımcıların deneyimlerini optimize etme stratejisi olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca branş bazında farklılaşma gözlemlenmiştir; örneğin bisikletçilerin tercihleri rüzgâr ve yağış koşullarına, yüzücülerin tercihleri ise su sıcaklığı ve kirliliğe duyarlıdır.

5. İklim Değişikliğiyle İlgili Kavramsal Bilgi Düzeyi ve Algıları

Samsun’da rekreatif dış mekân spor faaliyetlerine katılan bireylerin iklim değişikliğiyle ilgili kavramsal bilgi düzeyi ve algıları Tablo 6’da gösterilmektedir.

Tablo 6. İklim değişikliğiyle ilgili kavramsal bilgi düzeyi ve algıları

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı Kodu
İklim Değişikliği	Kavramsal Bilgi	Doğal dengenin bozulması	B1, G2, K5, T1, T5, Y2, Y3, Y5
		Küresel ısınma	B1, G3, G5, K4, T4,
		Mevsim kaymaları	B2, G1, G4, K2, Y1, Y4
	Algı	Sıcaklıklardaki aşırı değişim	B2, B3, G1, K1,
		Dış mekân etkinliklerinde azalma	B4, T3,
		Evde kalma eğilimi	B5
		İklim değişikliği safsata	K3, T2,

İklim değişikliğine dair bilgi düzeyleri genel olarak yüksek olmakla birlikte, değişimi reddeden aykırı bir görüş dışında tüm katılımcılar iklim değişikliğini doğal dengenin bozulması, mevsim kaymaları, sıcaklıklardaki düzensizlikler gibi olgularla ilişkilendirmiştir. B2; “Artık ilkokulda gördüğümüz o dört mevsim kalmadı. Zamanları zaten kaydı ve sezon da artık bence olmuyor. Sadece bu sene kar gördük doğru düzgün uzun yıllar sonra. Bunun sebebi de şehirleşme bence. Şehir kalabalıklaştıkça ısıdan dolayı şehrin ısınması ve soğuması o şehrin büyümesi ve sanayileşmesiyle ilgili bu da doğayı kötü yönde etkiliyor.” diyerek bu durumu doğrudan gözlemlerle ilişkilendirmiştir. Bununla birlikte T1; “İklim değişikliği diye bir şey

yoktur. Tamamen aldatmaca.” diyerek iklim değişikliğini reddetmiştir. Bu durum, katılımcıların kavramsal bilgi düzeyleri ve iklim değişikliğine yönelik algılarında çeşitlilik olduğunu göstermektedir.

6. İklim Değişikliğinin Rekreatif Dış Mekân Spor Faaliyetlerine Etkileri

Bireylerin iklim değişikliğinin rekreatif dış mekân spor faaliyetlerine etkileriyle ilgili görüşleri Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7. İklim değişikliğinin rekreatif dış mekân spor faaliyetlerine etkileri

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı Kodu
İklim Değişikliğinin Etkileri	Sosyal etki	Sağlık sorunları	G3, T4
		Faaliyetlerin iptali	G1, G2, K3
	Çevresel etki	Kapalı mekâna yönelme	B3, G1, G3, T1, T3, T5
		Nem, sıcaklık, rüzgar	G5, K1, K4, K5, T2
		Saha koşullarının bozulması	B2, G4, T3
	Psikolojik etki	Moral düşüklüğü	G5
		Motivasyon kaybı	K2,
	Direnç	Olumsuz etkilemiyor	B1, B2, B4, B5

İklim değişikliğinin rekreatif dış mekân spor faaliyetleri üzerindeki etkileri fiziksel, sosyal, çevresel, psikolojik boyutlarıyla ortaya konmuştur. Saha koşullarının bozulması, bazı faaliyetlerin iptal edilmesi ya da sağlığa yönelik risklerin artması gibi fiziksel etkilerin yanı sıra, moral kaybı ve motivasyon düşüklüğü gibi psikolojik etkiler de belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, iklim değişikliğinin dış mekân etkinliklerine katılımı azalttığı, bireyleri evde kalmaya veya kapalı alanlara yönelmeye ittiği dile getirilmiştir. Bu bağlamda bir katılımcı, “*Ben krostan keyif alıyorum ama yağmur yağdığı zaman çamur vs. moral motivasyon olarak düşürebiliyor. Çamur vs. olunca sakatlıklar doğurabiliyor.*” (Y2) diyerek fiziksel boyutunu vurgulamıştır. Farklı bir katılımcı “*Bugün güneşli bir hava var. Üstünü çıkarıp tişörtle oyun oynayanlar var karşımda şu an. Çok da normal değil. Bundan üç dört gün önce de çok soğuk bir hava vardı. Hava sıcaklığına sabah kalkıp baktığımda güzel görünüyor ona göre giyiniyorsun ama gün ortası ya da sonunda o havadan eser kalmıyor. İnsan ne giyineceğini şaşırıyor. Bakın şu an da üç kişiyiz burada üçümüz de ayrı telden giyinmişiz. E böyle olunca insan bu duruma nasıl uyum sağlıyor. Yanına bir ceket alıyor ya da mont. Sıcaklayınca çıkarıyor üşüyünce giyiniyor gibi. Bence iklim değişikliğinin en büyük etkisi hastalık. İnsan sıcak soğuk sıcak soğuk derken hafif bir terleme üşüme, bronşit gibi hafif hastalıklara yakalanabiliyoruz.*” (T4) diyerek sağlık açısından değerlendirme yapmıştır. Ancak bazı bireylerin iklimsel zorluklara rağmen direnç göstererek faaliyetlerine devam ettikleri de gözlemlenmiştir. “*Kişiyeye bağlı kişinin alışkanlıklarına bağlı olduğunu düşünüyorum. Yaptığı spora bağlı olduğunu*

düşünüyorum. Ben yağmur yağsa da sıcak olsa da soğuk olsa da her koşulda yaparım, vazgeçmem.” (K5) diyen katılımcı bu yaklaşımı örneklemektedir. Samsun'daki doğal alanların kullanılabilirliği bağlamında değerlendirildiğinde, özellikle artan nem, aşırı sıcaklıklar ve rüzgâr gibi çevresel koşulların katılımı zorlaştırdığı ve bu alanların kullanım sıklığını azalttığı belirtilmiştir.

Bisikletçiler ve koşucular nem, rüzgâr ve sıcaklık değişimlerinden doğrudan etkilenirken (B2, K1), yüzücüler su sıcaklığı ve kirliliğe daha duyarlıdır (Y1, Y3). Katılımcılar, olumsuz hava koşullarının motivasyonu düşürdüğünü ve bazı faaliyetlerin iptal edilmesine yol açtığını belirtmişlerdir. Örneğin Y2, “*Yağmur yağınca moral motivasyon düşüyor, çamur sakatlıklara sebep olabiliyor.*” derken; K5 “*Yağmur veya soğuk fark etmez, vazgeçmem.*” diyerek direnç stratejisini vurgulamıştır. Bu durum, spor branşlarının iklim değişikliği karşısındaki farklı duyarlılıklarını ortaya koymaktadır.

7. Rekreatif Dış Mekân Spor Faaliyetlerinde İklim Değişikliğine Uyum Stratejileri

Spor amaçlı dış mekân rekreasyon faaliyetlerinde bulunan bireylerin iklim değişikliğinin neden olduğu olumsuzluklara karşı geliştirdikleri uyum stratejileriyle ilgili görüşleri Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. Rekreatif dış mekân spor faaliyetlerinde iklim değişikliğine uyum stratejileri

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı Kodu	
Uyum stratejileri	Fiziksel uyum ve ekipman	Giysi	B2, G3, K1, Y3	
		Ekipman	B2, B5, K2, K5, K4, T3, T4	
		Erken saate alma	G5, K3, K5, T4, Y5	
	Zamanlama	Geç saate alma	K4, K5, T4, Y5	
		Erteleme	B3, K1, T1,	
		Alternatif mekân seçimi	Kapalı alana geçiş	B4, G1, G2, G3, G4, T1, T5, Y1, Y2, Y4
	Faaliyet değiştirme	Grup faaliyetlerine yönelme		
		Simülasyon		G4, G5
	Direnç geliştirme	Her türlü koşulda devam etme		B1, K1

Tablo 8’e göre iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı bireysel düzeyde çeşitli uyum stratejileri geliştirdikleri görülmektedir. Bunlar arasında uygun giysi ve ekipman kullanımı, etkinlik zamanlarının erken ya da geç saatlere alınması, kapalı alanlara yönelme, faaliyet türünün değiştirilmesi ve grup etkinliklerine katılım gibi

stratejiler öne çıkmaktadır. “İç mekândaki spor faaliyetlerine bilardo masa tenisi gibi bu faaliyetlere yöneldim. Bireysel yaptığım faaliyetlerden grup şeklindeki faaliyetlere yönelmeme sebep oldu. Sevdiğim arkadaş gruplarıyla kapalı alanlarda zamanımızı geçirdik.” (G2) diyen bir katılımcı mekânsal alternatifler geliştirirken; “Beni çok fazla etkilemiyor. Daha sıkı giyinerek ya da yağmurluk ayakkabı kılıfı gibi farklı ekipmanlarla soğuğu absorbe edebiliyorum. Ama genel olarak insanlarda bu durum rekreatif faaliyetlere katılımı azalmaya neden oluyor. Ben kendimce -20 derece olana kadar devam edilebilir. Yazın çok su tüketerek, kışın daha fazla giyinerek mücadele etmiş oluruz. Aslında iklim değişikliğine bisiklet kullanarak başkaldırıyorum. Karbondioksit salınımını vs. azaltmış oluyoruz. Kaldı ki bisiklet çok kolay bir ulaşım aracı. Ama çoğu insan yine iklimden dolayı kışın kullanamıyor” (B2) görüşüne yer vermiştir. Bu ifadeler, katılımcıların faaliyetlerini sürdürülebilmek için hem bireysel hem de mekânsal uyum stratejileri geliştirdiğini göstermektedir.

8. Rekreasyonel Dış Mekân Spor Faaliyetlerine Katılımın Artması İçin Geliştirilen Öneriler

Samsun’da katılımcıların rekreasyonel dış mekân spor etkinliklerine katılımın artması için geliştirdikleri öneriler Tablo 9’da gösterilmektedir.

Tablo 9. Rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılımın artması için geliştirilen öneriler

Tema	Kategori	Kod	Katılımcı Kodu
Beklentiler	Altyapı	Koşu bisiklet yolu,	B1, B2, B3, G2, K1, K4, K5, T3, T4, Y3, Y5
		Basketbol sahası yetersizliği	G1, T1,
		Tartan pistler	B1, B4, B5
	Hizmet	Gölgelik eksikliği	K4,
		Duyuru	K1,
		Bilgilendirme eksikliği	B3, K1,
		Tanıtım yetersizliği	G5, K1, K5,
		İşbirliği	K2, T3
		Temizlik	G1, T5,
		Denetim	G1, K5, T4,
		Spora teşvik	G5, K4,
		Festival	G1,
	Geliştirme önerileri	Turnuva	G2, K2,
		Tesislerin artırılması	B3, G4, K5, T1, T2, T5, Y1, Y2, Y4
		Eğitim bilinci	G4, G5, K4, K5, T4, Y1
Spor danışma bürosu		G5, K3, Y4	

Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcılar Samsun’da rekreatif dış mekân spor etkinliklerinin yaygınlaştırılmasına yönelik önerilerde bulunmuş; altyapı eksikliklerinin giderilmesi, hizmet kalitesinin artırılması, tanıtım ve organizasyonların artırılması ile eğitim ve farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılması gerektiğini belirtmişlerdir. K5; “Genel olarak dış mekân etkinliği deyince her türlü sportif faaliyeti içine sokmak lazım. Bugün toplumun en büyük sorunlarından birisi gençleri doğru yönlendirememek. Bu da çeşitli zararlı alışkanlıklara eğilmelerine sebebiyet veriyor. Ücretsiz ve kolay ulaşılabilir olması önemli. Yani örneğin basket sahaları, voleybol sahaları, futbol sahaları veya buna benzer dış mekânda yapılabilecek sportif faaliyet alanlarının ücretsiz bir şekilde çoğaltılması gerekir. Belirli bir yere yığılmasındansa her mahallede olması daha iyi. Ekipmanların da gerekirse ücretsiz belirli çapta teşvik edici boyutta dağıtılması da önerilebilir. Gençleri bu noktada yönlendirmek gerekiyor. Boş bırakmamak lazım. Çünkü sporla uğraşan ya da sanatla uğraşan insandan topluma çevresine zarar gelmez. Ama hiçbir etkinliği olmayan bir birey tehlikelidir, potansiyel bir risktir. O yüzden yöneticilerin bütün bunları göze alarak hareket emesi gerekiyor.” K5 bu görüşü ile katılım stratejilerinin sadece bireysel değil, toplumsal boyutta da etkili olabileceğini göstermektedir.

TARTIŞMA

Bu çalışma, Samsun ili örneğinde bireylerin rekreasyon kavramına yönelik farkındalıkları, iklim değişikliğinin rekreatif dış mekân spor faaliyetlerine etkileri ve bireysel uyum stratejilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bulgular, katılımcıların rekreasyon kavramına ilişkin bilgi düzeyinin orta düzeyde olduğunu ve bazı bireylerin yaptıkları spor aktivitelerin rekreatif bir değer taşıdığının farkında olmadığını göstermektedir. Bu durum, rekreasyon farkındalığının bireylerin yaşam katılımı ve fiziksel, psikolojik ve sosyal fayda deneyimleri üzerindeki etkilerini ortaya koyan uluslararası araştırmalarla uyumludur (Bum ve Choi, 2022; Koç ve ark., 2022; Ülker ve ark., 2023).

Katılımcıların rekreatif faaliyetlere katılım nedenleri, fiziksel sağlık, psikolojik rahatlama ve sosyalleşme gibi evrensel motivasyonlarla örtüşmektedir (Jowett ve Felton, 2013; Currie ve ark., 2021). Bulgular, bireylerin iklim değişikliğine bağlı olarak etkinlik zamanlamalarını değiştirdiğini göstermektedir. Örneğin, bazı katılımcılar aktivitelerini sabah erken veya geç saatlere kaydırarak sıcaklık ve hava koşullarına uyum sağlamaktadır (B2, K5, T4). Bu, iklim değişikliğinin rekreatif davranışları nasıl şekillendirdiğine dair literatürde belirtilen bireysel zamanlama adaptasyonlarıyla paralellik göstermektedir (O’Toole ve ark., 2019).

Bulgular, katılımcıların mekân tercihlerini doğa, deniz ve orman gibi alanlardan yana yoğunlaştırdığını, yaşadıkları yere yakın beşeri alanları ise sosyalleşme ve erişilebilirlik nedeniyle seçtiklerini ortaya koymuştur. Bireyler, sıcaklık, rüzgâr ve nem gibi mikroklima değişkenlerini göz önünde bulundurarak mekânsal ka-

rarlar almaktadır (Lackey ve ark., 2021; Binjin ve Xin, 2022). Branş bazlı analizde, bisikletçilerin rüzgâr ve yağışa duyarlılık gösterdiği, yüzücülerin ise deniz suyu sıcaklığı ve kirlilikten etkilendiği gözlemlenmiştir; bu bulgu, spor branşı bazlı kırılma matrisinin literatüre özgün katkı sağlayabileceğini göstermektedir (Schneider ve Mücke, 2024).

İklim değişikliği algısı genel olarak yüksek olmasına rağmen, K3 ve T2'nin "İklim değişikliği safsata." ifadesi, iklim inkârı ve davranış ilişkilerini tartışmaya açmaktadır. Literatürde iklim şüpheciliğinin bireylerin çevresel davranışları ve adaptasyon stratejileri üzerinde önemli etkileri olduğu bildirilmektedir (Chan, 2024). Bu çalışmada iklim inkâr eden katılımcılar, faaliyetlerini iklim değişikliğine rağmen sürdürmekte veya sınırlı ölçüde değişiklik göstermektedir. Bu durum, bireysel algı ve davranış ilişkilerinin karmaşıklığını göstermektedir.

Bulgular, iklim değişikliğinin fiziksel, sosyal, çevresel ve psikolojik boyutlarda dış mekân rekreasyon faaliyetlerini etkilediğini ortaya koymaktadır. Katılımcılar saha koşullarının bozulması, aşırı sıcaklık ve nem, moral kaybı ve motivasyon düşüklüğü gibi etkilerle karşılaşırken, bazıları direnç göstererek faaliyetlerine devam etmektedir (B1, K1, K5). Bu bağlamda, O'Toole ve ark. (2019) tarafından önerilen adaptasyon taksonomisi kullanıldığında, bireylerin geliştirdiği uyum stratejileri üç ana başlıkta toplanabilir: (1) fiziksel uyum ve ekipman kullanımı, (2) mekân ve zamanlama değişiklikleri, (3) direnç ve alternatif faaliyetlere yönelme. Bu stratejiler, katılımcıların kişisel deneyimleri ve spor branşlarının doğasına göre çeşitlilik göstermektedir.

Son olarak, katılımcıların önerileri altyapı iyileştirmeleri, eğitim ve farkındalık artırıcı faaliyetler ile spora teşvik gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır. Bu bulgular, yerel ölçekli politika ve planlamalarda dış mekân rekreasyonun sürdürülebilirliği ve iklim değişikliğine adaptasyon stratejilerinin geliştirilmesi açısından önemli ipuçları sunmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, Samsun ili örneğinde bireylerin rekreasyonel dış mekân spor faaliyetlerine katılımı, rekreasyon farkındalık düzeyi ve iklim değişikliğine karşı geliştirdikleri uyum stratejilerini incelemiştir. Bulgular, rekreasyon kavramının bireyler tarafından algılanış biçimleri ile iklim değişikliği algısı arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak literatüre özgün bir katkı sunmaktadır. Katılımcıların rekreasyonel farkındalık düzeyleri ile davranışsal tutumları arasındaki bağlantı, Boş Zaman Kuramı ve Adaptasyon Teorisi bağlamında analiz edilmiş ve iklim değişikliğine karşı bireysel uyum stratejilerinin rekreasyon davranışlarını şekillendirdiği gözlemlenmiştir. Spor branşlarına göre kırılma ve uyum stratejilerinin farklılaşması, "Mikroiklime Dayalı Rekreasyon Karar Modelleri" ve "Zamansal Adaptasyon Modelleri" literatürü ile ilişkilendirilerek yeni bir bakış açısı sunmaktadır.

Araştırma, yerel yönetimler ve planlama otoriteleri için de önemli çıkarımlar sağlamaktadır. Özellikle kıyı kentlerinde artan sıcaklık, rüzgâr ve yağış değişkenliğine karşı dış mekân rekreasyon alanlarının iklime dayanıklı hâle getirilmesi; gölgelik ve serinletici alanların, sürdürülebilir peyzaj tasarımlarının ve altyapı yatırımlarının planlanması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca toplumsal farkındalık ve iklim değişikliğine yönelik eğitim programlarının yaygınlaştırılması, halkın bilinçli ve sürdürülebilir rekreasyon katılımını destekleyecektir.

Yerel ölçekte yürütülen bu saha çalışması, Samsun'daki bireylerin doğrudan ifadelerini ve davranışsal gözlemlerini ortaya koyarak iklim değişikliğine karşı yerel uyum stratejilerini ve rekreasyonel tercihleri nitel olarak anlamamıza olanak sağlamıştır. Çalışma, nitel veri seti ve birey odaklı yaklaşımıyla literatürdeki nicel ağırlıklı çalışmaların eksikliğini tamamlamaktadır.

Bulgular, farklı coğrafi bölgelerde ve iklim koşullarında benzer çalışmaların yürütülmesini; spor branşlarına göre iklim duyarlılığı ve kırılabilirlik matrislerinin oluşturulmasını; ayrıca iklim inkârcı bireylerin davranışsal ve algısal tutumlarının detaylı incelenmesini önermektedir. Bu sayede rekreasyon planlaması ve iklim adaptasyon stratejilerinin bilimsel temeli güçlendirilebilir ve karşılaştırmalı analizler yapılabilir.

Teşekkür ve Bilgi Beyanı

Bu araştırma sürecinde görüşmelerin gerçekleştirilmesine katkı sağlayan tüm katılımcılara ve destek olan herkese içtenlikle teşekkür ederim.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makalenin yazarları arasında, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı

Çalışmanın Tasarlanması (Design of Study): SG(100)

Veri Toplanması (Data Acquisition): BY(%100)

Veri Analizi (Data Analysis): BY(%50), SG(%50)

Makalenin Yazımı (Writing Up): BY(%50), SG(%50)

Makale Gönderimi ve Revizyonu (Submission and Revision): BY(%50), SG(%50)

KAYNAKLAR

- Abbass, K., Qasim, M. Z., Song, H., Murshed, M., Mahmood, H., & Younis, I. (2022). A review of the global climate change impacts, adaptation, and sustainable mitigation measures. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(28), 42539–42559. 10.1007/s11356-022-19718-6
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı* (7. baskı). Sakarya Yayıncılık.
- American Public Health Association (APHA). (2015). *Adaptation in action: Grantee success stories from CDC's climate and health program*. https://www.apha.org/getcontentasset/6f47adc1-8150-42a4-a19c-6fb74c-de6086/7ca0dc9d-611d-46e2-9fd3-26a4c03ddcbb/adapt_in_action.pdf?language=en
- Aras, B. B., & Demirci, K. (2020). İklim değişikliğinin insan sağlığı üzerindeki psikolojik etkileri. *Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 77–94.
- Bulut, M. (2021). *İklim değişikliğinin etik boyutları çerçevesinde uyum ve uyum etiği*. [Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Bulut, M. B. B., & Demirel, Ö. (2021). Tarihi Çeşnigir Köprüsü ve Kanyonlu rekreasyon alanı kültürel ekosistem hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Journal of Spatial Planning and Design*, 1(1), 15–23.
- Bum, C. H., Yang, J. H., & Choi, C. (2022). Leisure benefits, flow experience, and life satisfaction comparison between players of actual and virtual golf. *Social Behavior and Personality*, 50, 1–12. 10.2224/sbp.11521
- Choi, Y. W., Khalifa, M., & Eltahir, E. A. (2024). Climate change impact on "outdoor days" over the United States. *Geophysical Research Letters*, 51(19), e2024GL111607. 10.1029/2024GL111607
- Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz* (Aypay, A., çev.). Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2015). Revisiting mixed methods and advancing scientific practices. In S. N. Hesse-Biber & R. B. Johnson (Eds.), *The Oxford handbook of multimethod and mixed methods research inquiry*. Oxford University Press.
- Currie, M., Colley, K., & Irvine, K. N. (2021). Outdoor recreation for older adults in Scotland: Qualitatively exploring the multiplicity of constraints to participation. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(14), 7705. 10.3390/ijerph18147705
- Çokluk, Ö., Yılmaz, K., & Oğuz, E. (2011). A qualitative interview method: Focus group interview. *Journal of Theoretical Educational Science*, 4(1), 95–107.
- Demirbaş, M., & Aydın, R. (2020). 21. yüzyılın en büyük tehdidi: Küresel iklim değişikliği. *Ecological Life Sciences*, 15(4), 163–179.
- Doğan, S., & Tüzer, M. (2011). Küresel iklim değişikliği ile mücadele: Genel yaklaşımlar ve uluslararası çabalar. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (44), 157–194.
- Dzaugis, M., Avery, C. W., & Reidmiller, D. (2018). The fourth national climate assessment: Frequently asked questions. In *AGU Fall Meeting Abstracts* PA31D-1182.
- Erlat, E., & Türkeş, M. (2013a). Observed changes and trends in numbers of summer and tropical days, and the 2010 hot summer in Turkey. *International Journal of Climatology*, 33(8), 1898–1908. 10.1002/joc.3556
- Erlat, E., & Türkeş, M. (2013b). Observed changes and trends in numbers of summer and tropical days, and the 2010 hot summer in Türkiye. *International Journal of Climatology*, 33(8), 1898–1908. 10.1002/joc.3556
- Gatti, E. T., Brownlee, M. T., & Bricker, K. S. (2022). Winter recreationists' perspectives on seasonal differences in the outdoor recreation setting. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 37, 100366. 10.1016/j.jort.2022.100366
- Gül, S., & Yılmaz, A. (2019). Samsun şehri kıyı şeridinin rekreasyon potansiyelinin Gülez'in açık hava rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesi yöntemi ile belirlenmesi. *Coğrafi Bilimler Dergisi/Turkish Journal of Geographical Sciences*, 17(2), 318–344. 10.33688/aucbd.567426
- Hall, C. M. (2005). *Tourism, recreation and climate change*. Channel View Publications.
- Hamilton, J. M., & Tol, R. S. (2004). The impact of climate change on tourism and recreation. *Journal of Sustainable Tourism*.
- Hand, M. S., & Lawson, M. (2018). Effects of climate change on recreation in the Northern Rockies Region. In J. E. Halofsky, D. L. Peterson, S. Dante-Wood, L. Hoang, J. J. Ho, & L. A. Joyce (Eds.), *Climate change vulnerability and adaptation in the Northern Rocky Mountains (Part 2)* (pp. 398–433). USDA Forest Service.
- Hand, M. S., Smith, J. W., Peterson, D. L., Brunswick, N. A., & Brown, C. P. (2018). Effects of climate change on outdoor recreation. In J. E. Halofsky, D. L. Peterson, J. J. Ho, N. J. Little, & L. A. Joyce (Eds.), *Climate change vulnerability and adaptation in the Intermountain Region (Part 2)* (pp. 316–338). USDA Forest Service.

- IPCC. (2023). İklim değişikliği 2023: Sentez raporu. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli Altıncı Değerlendirme Raporuna Çalışma Grupları I, II ve III'ün Katkısı (Çekirdek Yazım Ekibi, H. Lee ve J. Romero (editörler)). 10.59327/IPCC/AR6-9789291691647
- Jowett, S., & Felton, L. (2013). The role of psychological factors in recreational sport participation. *Sport Coach*.
- Koç, M., Ece, C., Çetin, S., & Şen, M. (2022). Investigation of the relationship between recreational awareness and living levels of individuals regularly doing sports according to various variables. *Research in Sport Education and Sciences*, 24(2), 49-53.
- Kocaeski, S., Sevil, T., Şimşek, K.Y., Katırcı, H., Çelik, O., & Çeliksoy, M.A. (2012). *Baş zaman ve rekreasyonu*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Kurnaz, M. L. (2023). İklim değişikliği ve uyum süreçlerinde Türkiye. *Resilience*, 7(1), 199-208.
- Lander, T. (2010). Recreation, leisure and sports. *Community-based rehabilitation: CBR guidelines*, 10, 13816128113199990619.
- O'Toole, D., Brandt, L. A., Janowiak, M. K., Schmitt, K. M., Shannon, P. D., Leopold, P. R., ... et al. (2019). Climate change adaptation strategies and approaches for outdoor recreation. *Sustainability*, 11(24), 7030. DOI:10.3390/su11247030
- Öztürk, K. (2002). Küresel iklim değişikliği ve Türkiye'ye olası etkileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1).
- Schneider, S., & Mücke, H. G. (2024). Sport and climate change—how will climate change affect sport? *German Journal of Exercise and Sport Research*, 54(1), 12-20.
- Şahin, K., & Yılmaz, A. (2009). Samsun ilinde doğal kaynaklara dayalı turizm arzı ve planlaması. *The Journal of International Social Research*, 2(7), 218-231.
- Şen, Z. (2022). İklim değişikliği ve Türkiye. *Çevre, Şehir ve İklim Dergisi*, 1(1), 1-19.
- Türkes, M. (2012). Türkiye'de gözlenen ve öngörülen iklim değişikliği, kuraklık ve çölleşme. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 4(2), 1-32. DOI: 10.1501/Csaum_0000000063
- Türkes, M., & Sümer, U.M. (2004). Spatial and temporal patterns of trends and variability in diurnal temperature ranges of Turkey. *Theoretical and Applied Climatology*, 77: 195-227 DOI: 10.1007/s00704-003-0024-5
- Türkes, M., & Erlat, E. (2008a). Influence of the Arctic Oscillation on the variability of winter mean temperatures in Turkey. *Theoretical and Applied Climatology*, 92, 75-85. DOI: 10.1007/s00704-007-0310-8
- Türkes, M., Sümer, U. M., & Demir, D. 2002. Re-evaluation of trends and changes in mean, maximum and minimum temperatures of Turkey for the period 1929-1999. *International Journal of Climatology*, 22, 947-977. 10.1002/joc.777
- Türkes, M., Sümer, U. M., & Çetiner, G. (2000). Küresel iklim değişikliği ve olası etkileri. *Çevre Bakanlığı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları* (İstanbul, 13 Nisan 2000), 7-24.
- Ülker, Ş. G., Mısıratlı, B., & Taşkın, C. (2023). Gençlik spor ve gençlik merkezi çalışanlarının rekreasyon etkinlikleri tutumlarının incelenmesi: Edirne ili örneği. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 132-145.
- Wilkins, E. J., & Horne, L. (2024). Effects and perceptions of weather, climate, and climate change on outdoor recreation and nature-based tourism in the United States: A systematic review. *PLOS Climate*, 3(4), e0000266. 10.1371/journal.pclm.0000266
- Winter, P. L., Long, J. W., Lake, F. K., & Charnley, S. (2014). Broader context for social, economic, and cultural components. In J. W. Long, L. N. Quinn-Davidson, & C. N. Skinner (Eds.), *Science synthesis to support socioecological resilience in the Sierra Nevada and southern Cascade Range* (pp. 501-541). USDA Forest Service.
- Winter, P. L., Selin, S., Cerveny, L., & Bricker, K. (2020). Outdoor recreation, nature-based tourism, and sustainability. *Sustainability*, 12(81). 10.3390/su12010081
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M., Kuvetli, E., & Kiran, Ö. (2022). Atakum (Samsun) ilçesinde halkın rekreasyon algısı üzerine bir araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 536-570.
- Yılmaz, C. (2015). *Samsun turizm rehberi*. Samsun Büyükşehir Belediyesi Yayınları.
- Yılmaz, C., & Zeybek, H. İ. (2016). *Samsun coğrafyası*. Canik Belediyesi Yayınları.
- Ziska, L. H., Epstein, P. R., & Schlesinger, W. H. (2009). Rising CO₂, climate change, and public health: Exploring the links to plant biology. *Environmental Health Perspectives*, 117, 155-158.